



En dag på arbejde stirrede socialrådgiveren Susanne direkte ind i et pistolløb. Nu lever hun isoleret på en lille ø med diagnosen PTSD. Sagen har udløst den største arbejdsskadeerstatning i Dansk Socialrådgiverforenings historie - 3,8 millioner kroner. »

Karen-Marie Adamsen slukker bilens motor og stiger ud på villavejen. Det er en kølig, skyfri majdag i 2006, og hun bevæger sig roligt hen til den brune lameldør og trykker på ringeklokken.

Indenfor gibber det i Susanne. Hjertet dunker hårdt, og brystet trækker sig sammen, så hun næsten ikke kan få vejret. Hun går lidt rundt om sig selv for at tage mod til sig. Hyrdehunden Ollie står vagtsomt ved hendes side, og hun går ned ad trappen.

Karen-Marie undrer sig over, at døren ikke bliver åbnet, for hun kan høre, at der er nogen hjemme. Så går låsen op, og dørhåndtaget bevæger sig langsomt nedad. Døren åbner sig på klem. Et skræmt ansigt dukker frem i sprækken. Ollie gør.

- Er det Karen-Marie? nærmest hvisker Susanne.

- Ja, det er mig, der er Karen-Marie fra fagforeningen, og vi har en aftale, svarer hun.

Karen-Marie Adamsen skal som konsulent i Dansk Socialrådgiverforening forklare Susanne, hvad der er op og ned i hendes arbejdsskadesag, som de sammen skal tage hul på denne formiddag. Om pension, krav mod amtet, en masse paragraffer og frister. Susanne forsøger at følge med, men græder og kan ikke forholde sig til alle oplysningerne, der mudrer sammen inde i hovedet på hende. Det er næsten et år siden, at episoden, der er skyld i, at Karen-Marie sidder over for hende denne formiddag, skete.

Truet og tilbageholdt

Det er en tirsdag i juli 2005, at Susannes liv tager en afgørende drejning. Hun er 34 år, er lykkeligt gift og har to drenge på 11 og 13 år, og familien lever et aktivt liv med masser af sport og venner. Susanne arbejder i et surrogatfængsel, der er en lukket institution for kriminelle, der er for unge til almindelige fængsler, og hun er dybt engageret i sit job og har tårnhøje ambitioner for sin socialrådgiverkarriere.

Normalt føler Susanne sig tryk, når hun er på arbejde, også selv om de unge er blandt de mest hårdkogte i landets sikrede institutioner. Men denne formiddag er stemningen lidt anspændt.

Nogle af de 15-17-årige drenge på institutionen vil have lompepenge og er bestemt ikke tilfredse med at få et nej. De vandrer derfor uroligt rundt uden for lokalet, hvor Susanne og hendes kolleger holder møde. Sparker lidt til nogle sten. Pludselig peger en af kollegerne hen mod et stort vindue og udbryder:

- Der står en og peger herind med en pistol.

Susanne drejer sig rundt på sin stol. Og stirrer direkte ind i et pistolløb. Der er kun en glasrude i mellem hende og det lille sorte automatvåben - og tankerne flyver rundt: Hvornår trykker han på aftrækkeren? Er der flere? Kan vi slippe ud?

Hvad der helt nøjagtigt sker derefter, har Susanne svært ved at huske. Men hun ved, at et par drenge mere kommer til,

”Pludselig peger en af kollegerne hen mod et stort vindue og udbryder: - Der står en og peger herind med en pistol.

og at de også har våben. Og hun ved også, at hun og kollegerne ikke kan slippe ud ad mødelokalet i omkring halvdanden time, fordi drengene holder vagt og truer dem med pistolerne.

På et tidspunkt får en alligevel sneget sig til at ringe til politiet. Da politiet endelig ankommer og fører drenge væk, står Susanne og kigger på. På vej forbi hende kigger en af drengene indtrængende på hende og siger:

- Jamen, vi legede jo bare.

Politiet undersøger stedet og kan hurtigt konstatere, at pistolerne kun er legetøj - softguns. Legetøjspistolerne, der til forveksling ligner rigtige våben, var kommet ind på institutionen efter en tur i Tivoli, selv om det er strengt ulovligt i et surrogatfængsel. Susanne hører et par kolleger snakke om, at det er synd for drengene, at deres gode udvikling nu kan blive ødelagt af, at der blev ringet til politiet. Der bliver ikke talt om, hvordan de ansatte har det.

Filmen knækker

I dag kan Susanne ikke huske, hvordan hun kom hjem den tirsdag. Men hun må have kørt i sin bil. Og resten af dagen samt hele onsdagen efter kan hun heller ikke huske. Hun passer sit arbejde, ved hun dog. Nærmest som om intet var hændt. Om torsdagen kommer to psykologer ud på arbejdspladsen. De taler først generelt om hændelsen, og så spørger en af dem direkte:

- Hvordan har du det egentlig, Susanne?

Nu handler det ikke om drengene eller kollegerne - nu er



Gode råd til voldsramte

- Kontakt din leder, når du er blevet udsat for vold eller trusler i forbindelse med dit arbejde.
- Arbejdsgiveren skal anmelde vold og trusler som en arbejdsulykke.
- Arbejdsgiveren bør også anmelde vold og trusler til politiet.
- Informer din arbejdsmiljørepræsentant, så voldspolitikken kan gås efter.
- Få bearbejdet dine oplevelser med psykisk førstehjælp, for eksempel krisehjælp.
- Tjek dine private forsikringer.
- Du har selv pligt til at følge op på, om arbejdsgiveren har anmeldt arbejdsulykken inden et år.
- Kontakt Dansk Socialrådgiverforening, hvis du er i tvivl om noget.

Læs mere på:

www.socialrdg.dk/arbejdsmiljoe

"Hvordan har du det egentlig, Susanne?"

Nu handler det ikke om drengene eller kollegerne – nu er fokus rettet mod Susanne, og det får hele hendes krop til at reagere kraftigt. Det er, som om hun krakelerer foran psykologerne.

»

fokus rettet mod Susanne, og det får hele hendes krop til at reagere kraftigt. Det er, som om hun krakelerer foran psykologerne. Hulker, ryster og bliver grebet af følelsen af, at hun kunne have været død. Hun taler med psykologerne om, at godt nok havde hun ikke været i reel fare, fordi det var legetøjsvåben, men det vidste hun jo først bagefter. Derfor var hændelsen nøjagtig lige så traumatiserende og virkelig for Susanne, som hvis det havde været rigtige pistoler.

Isolerer sig i hjemmet

Susanne kommer aldrig rigtig på benene efter sammenbruddet. Hun bliver sygemeldt og tør ikke forlade hjemmet. Om dagen går hun vagtsomt rundt på overetagen og farer op og skriger ved den mindste lyd i huset. Tankerne suser rundt konstant, og hun er rædselsslagen for, at drengene fra surrogatfængslet vil opsøge hende og slå hende eller familien ihjel.

Om natten har hun svært ved at sove, og når hun endelig falder i søvn, har hun heftige mareridt om pistoler og katastrofer.

Sådan går dagene. Månederne.

Hun forsøger at tage med sin mand, Christian, ud og købe ind, men hun får et chok, hver gang en anden kunde rækker ned i sin taske for at finde sin pung frem, fordi hun tror, at hånden rækker ned efter en pistol.

Det er i den forfatning, at Karen-Marie Adamsen finder Susanne den majformiddag, hvor hun forskræmt åbner døren på klem og byder indenfor til det første i en lang række af møder, der kommer til at vare i seks år.

Undervejs møder de to socialrådgivere, advokater, dommere, læger, psykologer og psykiatere, og Susanne får diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion, PTSD. Det er den samme diagnose, soldater kan få af krigstraumer – og Susanne er så hårdt ramt, at hun en dag på vej til et møde må bede Karen-Marie gå bag sig, så hun ikke behøver at kigge sig over skulderen efter lurende farer.

Fortæller historien som tak

Når Susanne i dag vælger at fortælle sin historie – selv om det ripper op i angst og frygt og giver hende et tilbagefald – er det, fordi hun gerne vil fortælle, hvor meget Dansk Socialrådgiverforening

Om PTSD

PTSD er en psykisk tilstand, man kan risikerer at udvikle, hvis man har været udsat for hændelser, der er så voldsomme, at der er tale om en katastrofe. Det kan f.eks. være store ulykker, naturkatastrofer, krig, tortur, overfald, dødstrusler eller gidseltagning. Hvis man har PTSD, får man flashbacks eller mareridt, hvor man igen og igen genoplever det, man har været udsat for. Og man føler stærkt ubehag, hvis man kommer ud for situationer, der minder om katastrofen. Man har tendens til at fare sammen, blive irriteret, få koncentrationsbesvær og problemer med at sove. **Kilde:** www.netpsykiater.dk

har gjort for hende. Og hvad forskellen er på "de gule og de rigtige fagforeninger", som hun udtrykker det, da fagbladet Socialrådgiveren en sensommerdag møder hende på et kontor i en af Dansk Socialrådgiverforenings regioner.

Hun har sin mand Christian med, og også Karen-Marie er til stede.

Susanne sætter sig ned. Hun sveder og trækker vejret helt oppe i halsen og brystet. Det er første gang, at hun har bevæget sig hen til kontoret, hidtil er Karen-Marie kommet hjem til hende. Hendes øjne skifter mellem at være tomme og skræmte. Tårerne sidder lige bag øjenlågene, og hun har næsten ikke sovet af angst og nervøsitet.

Mens hun fortæller, hiver hun lidt ud i trøjen og vifter den frem og tilbage for at få luft. Det lyser ud af hende, at det er en kamp at genfortælle historien og fremkalde detaljer og tanker.

Men hun insisterer på at gennemføre. Hun mener, at historien er vigtig at få frem, fordi mange andre socialrådgivere oplever trusler og vold på arbejdet.

- Det er først for nylig, at jeg har accepteret, at jeg aldrig kommer til at arbejde som socialrådgiver igen, siger hun, mens tårerne triller ned ad kinderne.

- Det værste er skammen, når folk spørger: "Nå, hvad laver du så?" For hvad skal jeg svara? Folk forstår det jo ikke, når jeg ikke har nogen synlige skavanker. Hvis bare jeg manglede en arm eller et ben ...

- Jeg ved heller ikke, hvad jeg skal fylde min dag ud med. Alting står bare helt stille, og jeg laver ikke noget meningsfuldt med mit liv. Jeg kan ikke holde koncentrationen til at læse en bog, jeg kan ikke se andet end madprogrammer og den slags i fjernsynet, fordi jeg er bange for, at der kommer skud.

Ny start på lille ø

Formelt blev arbejdsskadesagen, der er den mest omfattende i Dansk Socialrådgiverforenings historie, afsluttet i februar i år. Det har givet Susanne og familien en smule mere ro, men hverdagen er stadig tydeligt præget af hændelsen for syv år siden.

Anden gang, fagbladet Socialrådgiveren møder Susanne, er i familiens hjem på en lille ø, hvor de un-

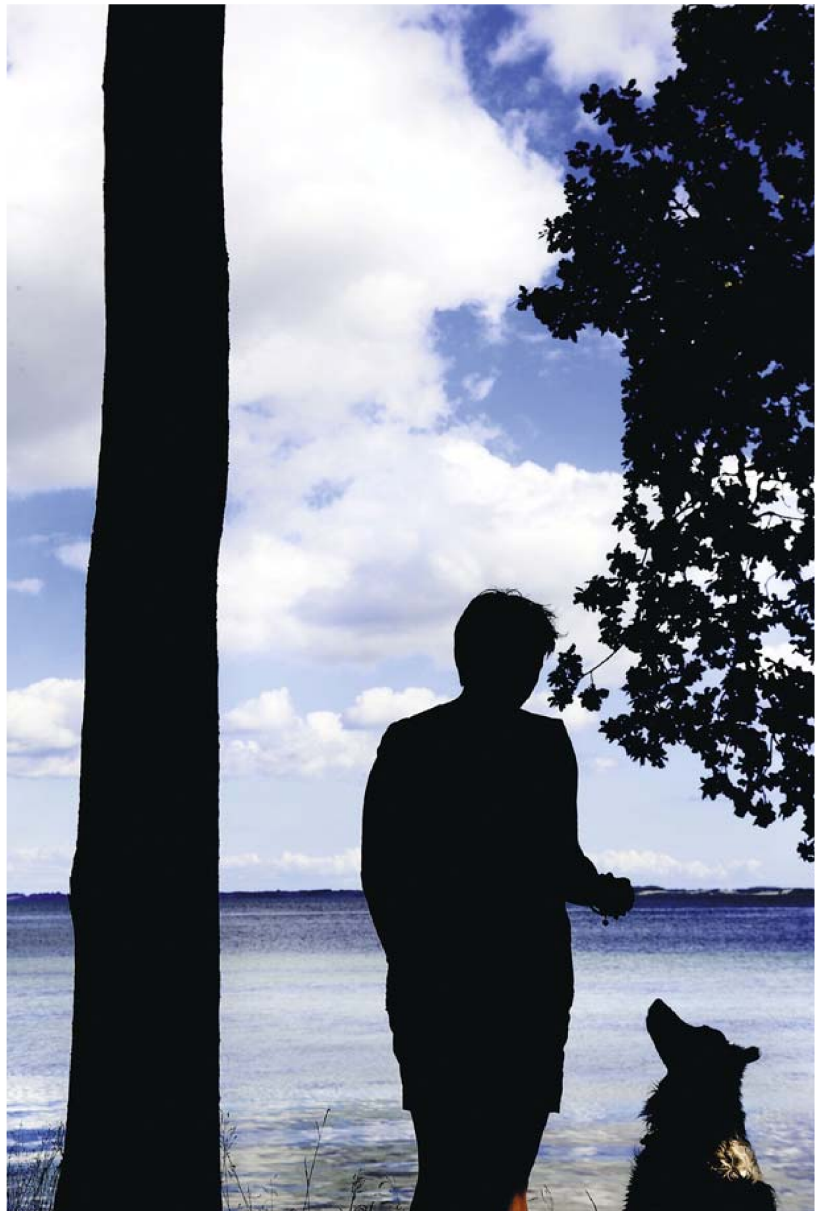
dervejs i forløbet flyttede ud for at starte på en frisk. Her føler hun sig mere tryk og er en smule mere afslappet. Ollie gør højlydt og viser tænder ved synet af en fremmed i huset.

Susanne fortæller om, at det var svært at holde på vennerne i deres gamle kvarter, for mange havde svært ved at forstå og acceptere, at hun ændrede sig. At hun ikke længere kunne komme så meget ud ad huset og være social. ”Hvorfor kunne hun ikke bare tage sig sammen,” var reaktionen fra flere.

På øen har familien skabt sig et liv med en ny – om end noget mindre – omgangskreds, der kender Susanne, som hun er i dag. Det meste af tiden er hun hjemme i huset, hvor Ollie stadig passer på hende, og hvor Christian står for det meste af madlavningen og resten af det huslige. Få timer om ugen arbejder hun frivilligt på et plejehjem. Det er en overvindelse hver gang, hun skal derhen, men hun kan gennemføre det, fordi beboerne er demente og derfor ikke stiller så mange krav og spørgsmål. Et par gange om ugen løber hun en tur ned til vandet med Ollie.

Drengene, der i dag er 18 og 20 år, har vænnet sig til, at deres mor har brug for at vide, præcis hvor de er. Døgnet rundt. Derfor sender de flere gange dagligt sms'er til hende, og også Christian lever med, at han ikke kan komme senere hjem end aftalt, uden at Susanne bliver bange og tror, at der er sket en ulykke. De to har været sammen i 24 år og er rykket endnu tættere. Ifølge Christian er opskriften på at holde sammen, når ulykken rammer, og den ene part ændrer sig, rummelighed. Enten går forholdet i stykker, eller også bliver kærligheden styrket, mener Christian, der fuldt ud accepterer og elsker Susanne, som hun er.

Nu ser familien frem til at få denne artikel ud af verden, så de kan få sat sagens sidste punktum. **S Navne og visse andre detaljer er anonymiseret, men redaktionen kender alle sagens oplysninger.**



Udpluk fra sagens forløb

2006: DS vurderer, at der er tale om noget strafbart, da der var softguns i et surrogatfængsel. Det er en overtrædelse af arbejdsmiljøloven. Advokaten er enig, og sagen startes.
2007: Susanne bliver tilkendt førtidspension.
2007: Arbejdsskade styrelsen tilkender 25 procent mén og 80 procent erhvervsevnetab. Forsikringsselskabet anker, og erstatningsudbetalingen udsættes.
2008: Arbejdsskade styrelsen fastholder afgørelsen, og sagen går i Ankestyrelsen.

2009: Modparten stiller spørgsmål ved, om Susanne i forvejen havde en psykisk lidelse. Dette bliver dog afvist af Retslægerådet i 2010.

2011: Sagen kommer for byretten i Kolding. Dommen fastslår, at der ingen lidelse var på forhånd, men at der er tvivl om årslønnen. Dommen ankes. I landsretten får Susanne delvist medhold på årslønsfastsættelsen.

2012: Sagen ender med at udløse en arbejdsskadeerstatning på cirka 3,8 millioner kroner. Det modsvarer dog på ingen måde, hvad Su-

sanne kunne have tjent som socialrådgiver, og desuden skal der betales skat og modregnes indkomst fra Christian. De sidste erstatninger udbetales i februar, og sagen er dermed formelt afsluttet.

Det er ikke alle arbejdsskadesager, Dansk Socialrådgiverforening kan få erstatninger i, og det er mere undtagelsen end reglen, at der bliver ført sager mod arbejdsgiver.